

ΑΝΑΛΥΣΗ

70 χρόνια μετά

Του Γιάννη Κατιάλη
jkartalis@tovima.gr

Το Σάββατο 9 Μαΐου εορτάστηκαν τα 70 χρόνια από το τέλος του Β' Παγκοσμίου Πολέμου στην Ευρώπη και την κατάρρευση του ναζισμού. Παράλληλα όμως την ίδια ημερομηνία συμπληρώθηκαν και τα 65 χρόνια από τότε που ο γάλλος υπουργός Εξωτερικών Ρομπέρ Σουμάν παρουσίασε την ιδέα για μια στενότερη οικονομική και πολιτική συνεργασία μεταξύ των ευρωπαϊκών χωρών, η οποία θα είχε ως κύριο στόχο την αποφυγή ενός νέου καταστροφικού πολέμου στην ευρωπαϊκή ήπειρο. Έτσι το 1952 δημιουργήθηκε η Ευρωπαϊκή Κοινότητα

Ανθρακα και Χάλυβα και η συνέχεια είναι γνωστή. Και ενώ τα 70 χρόνια έδωσαν την ευκαιρία για λαμπρούς εορτασμούς, τα 65 και η καθιερωμένη Ημέρα της Ευρώπης πέρασαν μέσα σε ένα κλίμα γενικευμένης αδιαφορίας.

Ίσως γιατί η ευρωπαϊκή ιδέα αντιμετωπίζει σήμερα τη μεγαλύτερη κρίση ταυτότητας στην ιστορία της. Όχι γιατί δεν πέτυχε τον αρχικό της στόχο, αλλά γιατί απέτυχε να επιλύσει τις πολύπλευρες εσωτερικές προκλήσεις που δημιούργησε κυρίως η πρωτοφανής οικονομική κρίση.

Και ενώ το ευρωπαϊκό σχέδιο βρίσκεται σήμερα υπό αμφισβήτηση, οι σχέσεις Ανατολής - Δύσης οδηγούνται σε μια νέα περίοδο Ψυχρού Πολέμου, καθώς μετά την κατάρρευση των κομμουνιστικών καθεστώτων οι χώρες της Ανατολικής Ευρώπης εντάχθηκαν στην ΕΕ και στο ΝΑΤΟ, όχι όμως και η Ρωσία. Και δεν είναι τυχαίο ότι λόγω της γνωστής ιστορίας με την Κριμαία και την Ουκρανία οι δυτικοί ηγέτες δεν παρέστησαν στους εορτασμούς για τα 70 χρόνια στη Μόσχα, παρά την καθοριστική συμβολή της τότε Σοβιετικής Ένωσης στη συμμαχική νίκη. Έτσι η Ρωσία αντί να μετέχει σε ένα γενικότερο πλαίσιο ευρωπαϊκής ασφάλειας βρίσκεται στην απομόνωση, γεγονός που οδηγεί στην ενίσχυση των εθνικιστικών της βλέψεων στην ευρύτερη περιοχή της. Ενώ αν μπορούσε να επιτευχθεί μια αμοιβαία επωφέλης συνεργασία με τη Μόσχα θα αντιμετωπίζονταν πολύ ευκολότερα η επικίνδυνη κρίση στη Μέση Ανατολή και η απειλή του ισλαμικού εξτρεμισμού, η εξάπλωση του οποίου αποτελεί κοινό κίνδυνο για όλους.

Ενας κίνδυνος που είναι ορατός εδώ και καιρό στην Ευρωπαϊκή Ένωση, μαζί με το γενικότερο πρόβλημα της ανεξέλεγκτης μετανάστευσης και της δημιουργίας ενός μετώπου αντιπαράθεσης μεταξύ των χωρών της περιφέρειας και του σκληρού πυρήνα, λόγω της οικονομικής κρίσης. Το αποτέλεσμα είναι να τροφοδοτούνται έτσι οι δυνάμεις του λαϊκισμού, του ευρωσκεπτικισμού και των άκρων, τη στιγμή που, λόγω της αδυναμίας της Γαλλίας, έχει διαφραγεί ο γαλλογερμανικός άξονας, πάνω στον οποίο είχε στηριχθεί ολόκληρο το ευρωπαϊκό οικοδόμημα. Η αρνητική αυτή πορεία μπορεί να αποτραπεί μόνο μέσα από ένα νέο σχέδιο που να προβλέπει τη στενότερη δυνατή πολιτική και οικονομική συνεργασία των χωρών-μελών, ώστε να αμβλυθούν οι όποιες ανισότητες υπάρχουν, κυρίως στο επίπεδο της οικονομικής ανάπτυξης. Αυτό δηλαδή που χρειάζεται, με απλά λόγια, είναι ακόμη περισσότερη Ευρώπη.